

Eén blik op de kaart van het Zwitserse Binntal en het duizelt je van de meerdaagse wandelingen: Mineralientour, Via Alpina, GTA, Walsertour, Unescoweg. De Tour Blinnenhorn staat er niet op. Waarom niet? Omdat hij nieuw is. De Zwitsers doen hem in zeven lange dagen, maar deze route kan ook in negen etappes of langer gelopen worden.

TEKST & FOTO'S NOES LAUTIER

Siona Lang van het Landschaftspark Binntal vertelt enthousiast over de Tour Blinnenhorn, kortweg TB genoemd: "Wanderleiterin Irmgard Anthenien heeft de route uitgestippeld omdat zij dit Zwitsers-Italiaanse gebied zo bijzonder vindt. In het Binntal is ons verleden nog overal zichtbaar. Voor de jaartelling leefden hier Kelten. In 57 v. Chr. veroverde Julius Caesar Wallis. Toen trokken er al handelskaravenen via het Binntal over de Albrunpass naar Italië, onder andere om de wereldberoemde Binntaler kristallen te verhandelen.

Aan Italiaanse zijde, in het Valle Formazza, ligt de oudste Walsler nederzetting van Italië; daar wordt nog *Titsch* gesproken, Walsler-Duits. Je kunt hier vóór de deur, in Ernen, beginnen. Veel plezier." Net als de Walsers en de handelskaravenen trekken wij per benenwagen door Zwitserland en Italië rondom de 3374 meter hoge grensberg Blinnenhorn, *Wanderleiterin* Irmgard achterna.

Historisch hotel

Vanuit het romantische Ernen wandelen Liesbeth en ik langs het kabbelende bevoeiingskanaaltje Trusera richting de Twingischlucht. Het regent zachtjes. Een hangbrug brengt ons naar de overkant van de Binna en naar de oude weg door de kloof waar, voordat de smalle verkeerstunnel gebouwd werd, veel ongelukken gebeurden. Nu stellen kunstenaars hier

In 7 dagen rondom een grensberg

TOUR BLINNENHORN

Kort na de Scatta Minoia.
Foto: Marcia van Bijnen

← Het Lago di Pianboglio op de afdaling van de Albrunpass. Foto: Marcia van Bijnen

↗ Zo veel sneeuw is uitzonderlijk voor eind juli.

IRMGARD ANTHENIEN

Bergwandeldids Irmgard Anthenien komt uit Obergoms. Ooit liep ze de Tour de Monte Rosa, een prachtige trektocht, op het uitzicht na dat voortdurend wordt verstoord door kabels en uit de kluiten gewassen kabelbanen. Irmgard: "Die skivoorzieningen deden zo'n afbreuk aan de route. Rondom de Blinnenhorn is slechts één kabelbaantje, naar Rifugio Città di Busto, en skipistes zijn er niet. Het gebied leent zich perfect voor een trektocht. Mijn geboortestreek is veel oorspronkelijker dan het Monte Rosagebied. Ik wilde dat met anderen delen. Als er geen sneeuw ligt, kun je de Blinnenhorn opwandelen. De route is gemarkeerd met steenmannetjes, maar niet moeilijk. Via een collega legde ik contact met het Landschapspark en Obergoms Tourismus. Ze waren direct enthousiast. Het is geen commercieel project, maar een zevendaagse huttenrektocht, puur om de bergwandelaar een plezier te doen. Dat kan dus ook nog in deze vercommercialiseerde wereld. Helaas waren de Italiaanse huttenwaarden en het natuurpark Veglia-Devero niet geïnteresseerd, maar daar hebben wij ons niets van aangetrokken."

hun verrassende *Landart* tentoon. De hemel zet de kraan iets wijder open. Liesbeth geeft geen krimp, maar in het Twingi Stübji vormt zich een plasje water rond onze voeten. Vandaag serveren ze hier verrukkelijk abrikozensorbet.

Een steenworp verderop ligt Binn. Lang geleden kocht ik mijn wandeluitrusting bij Dementia Sport in Amsterdam, altijd bij verkoper Robert Eckhardt. Als hij er niet was, ging ik zonder aankoop naar huis. Korte tijd later logeerden Robert en ik in het romantische Hotel Ofenhorn in Binn en de nacht erna in de Binntalhütte. Zeg in mijn bijzijn dus NOOIT een lelijk woord over dat hotel of die hut! Natuurlijk eten Liesbeth en ik in het historische hotel: een heerlijk diner met subtiele smaken, afgesloten met een ferm nagerecht: *Schokoladen-Lavaküchlein mit Vanilleglace*. We slapen echter op Camping Giesen, een half uur lopen verderop, waar een gestreste Nederlander met geitenwollen kniekousen eindelijk zeurt over de speelruimte van zijn kinderen.

Vrijwillig transport

Fäld is het laatste dorpje in het Binnental en nog mooier dan Ernen en Binn. In Restau-

rant Bärgekristall geldt de regel: 'leven zonder taart kan, maar is zinloos' en dus zitten wij een buitje uit met kruidenthee en pruimentaart. Voorbij Brunnebiel begint het heerlijke bergpad naar de Binntalhütte: ruisende rivier, alpenroosjes, watervallen en de ideale steile toer van een lekker loopritme. Dit gebied bestaat uit vier belangrijke gesteentesoorten: gneis, Bündner leisteen, dolomiet en serpentijn. Tel daarbij op dat de valleien zich in alle windstreken uitstrekken en dus west-, oost-, noord- en zuidhellingen hebben met allemaal hun eigen microklimaat, en je hebt hét recept voor een enorme verscheidenheid aan plantensoorten. De zaden worden van heinde en verre door achte-

verschijnt Marcia uit de ochtendniveaus. Terwijl we in een bloemenzee de 140 hoogtemeters naar de Albrunpass afleggen, breekt de zon door. Marcia is dol op kristallen en speurt het pad af. "Kijk, granaat", roept ze triomfantelijk en raapt een onooglijk stukje glinstersteen op. Naast een wildschuimende rivier die veel sneller dalwaarts dendert dan wij, wandelen we naar Alpe Forno (2220 m), een bescheiden verzameling gebouwen met prachtige daken van gestapelde stenen. Hier begint de klim naar de Scatta Minoia (2599 m). "Volg op de pas niet de markering," adviseert een man die ons vanaf de pas tegemoet komt, "maar daal door de sneeuw af naar een rotselandschap en pik daar het pad naar het meer op." Een uitstekende tip.

Lousy lover

Het Lago Vannino wordt gevoed door een serie beken die door een magistrale vlakte meanderen. We wandelen om het meer heen naar Rifugio Margaroli. We krijgen beneden-bedden in een overvolle slaapzaal. Bij elk bed ligt een knisperend gestreken kussensloop en een klein handdoekje. Dat heb ik nog nooit meegemaakt in een hut! Ons tafelgezelschap is divers: twee Duitsers-

Bij elk bed ligt een knisperend gestreken kussensloop en een klein handdoekje

loze vrijwilligers getransporteerd: in ons fleecvest, in onze schoenzolen, door vogels en in de hoeven en vachten van allerlei dieren. Paarse alpenviooltjes, bleekroze wondklaver, knalroze distel, de tere alpenkwastjesbloem (*Soldanella alpina*), huislook, roze lijmkruid. En dan heb ik het nog niet over de Turkse lelie of de Walliser levkoje (*Matthiola valesiaca*) gehad, een ijl roze bloempje dat in rotspleten groeit.

Vernieuwde Binntalhütte

Onze etappe eindigt bij de recent vernieuwde Binntalhütte die nu voldoet aan de milieu-eisen van het Landschapspark. De buitenkant bestaat nog steeds uit robuuste natuursteen met wit-rode luiken. Binnen is alles anders: lichtgetint hout, een moderne keuken en kleinere slaappzalen. De gezelligheid is gebleven. De hut wordt gerund door vrijwilligers van de Sektion Delémont van de Zwitserse alpenclub. Deze week zijn dat Bernadette, Heidi en Hans, een vrolijk trio. Om huttenwaardin te worden moet je een opleiding volgen. Bernadette heeft het in de vingers: met humor en streng doch rechtvaardig runt ze de hut. De volgende ochtend daalt Liesbeth af en

↑ Rifugio Claudio è Bruno.

↑ Afvalzakjes om de bergen schoon te houden bij de Binntalhütte.

↗ Marmotten zijn heel nieuwsgierig en blijven nooit lang in hun hol. Foto: Marcia van Bijnen

met-berggids, een man met hond en Miguel uit Seattle. "Ooit had ik een vriendje uit Seattle", zeg ik om een gesprek te beginnen. Prompt vraagt Miguel: "Was hij een goede lover?"

"Nee, een lousy lover, die alleen aan zichzelf dacht", antwoord ik.

"Dat dacht ik al", zegt Miguel en hij lacht er hard bij.

's Morgens nemen we afscheid van Miguel en struinen richting Passo di Nefelgiù (2583 m), die geniepig gemarkeerd is. Overal knallen de verfstrepen je tegemoet, behalve op de splitsing. Een smal gruispad door een wondermooie kloof komt uit op de besneeuwde pas. Algauw dalen we door blokkenterrein af, gevolgd door een bergpad vol struikel-rotsblokken. De sneeuwbrug

De Passo di Nefelgiù is geniepig gemarkeerd

over de heftige rivier oogt stevig genoeg, maar we kiezen toch voor een sneeuwloze oversteek een stukje lager. Gelukkig maar, want de sneeuwbrug blijkt aan de onderkant helemaal weggevreten door het water. Het Lago di Morasco en Rifugio Bim Se (Titsch voor *Beim See*) zijn het eindpunt van vandaag. Bim Se is een berghotel, geen echte hut dus, en dat vinden wij helemaal niet erg. "Vannacht geen mensen met hoge nood die met hun hoofd lamp ongegeneerd in je gezicht schijnen", zegt Marcia genietend. In de gelagkamer verstaan we geen woord van wat de uitbaters zeggen. "We spreken Titsch, de taal van de streek", verduidelijken ze.

Windhoek

Alpe Bettelmatt is een immense winderige vlakte en de toegangspoort tot Rifugio Città di Busto, een heerlijke berghut oude stijl met rode luiken. De hut ligt ruim 350 meter hoger op een smalle bergrug boven

de vlakte. Aan zijn voeten strekt zich het Lago del Sabbione uit met de vergletsjerde Ofenhorn (3235 m).

Huttenwaard Marco Valsesia vertelt: "Dit is mijn eenenveertigste seizoen. Het is welletjes. Eind september houd ik ermee op." Aan de stevige ravioli met smeuïge vulling die op tafel komt is niet te merken dat Marco het binnenkort voor gezien houdt.

Voor dag zes staat een heen-en-weertje naar Rifugio Claudio è Bruno op het programma, een van de elf hutten die meedoen met de stichting O.M.G., Operazione Mato Grosso, die hulp biedt aan de armen van Zuid-Amerika. De hut is dezer dagen vol met studenten, vrijwilligers die onderhouden aan de hut plegen. Vandaar dat heen-en-weertje. Achter de hut rijst de Blinnenhorn (3374 m) verleidelijk op. De berg is niet bepaald markant, maar Marcia's app Peakfinder herkent hem direct. Marcia is verstandig: "Ik ga die witte bloempjes bestuderen," zegt ze, "ze lijken verdacht veel op genepy, maar het is vast iets anders." Ik sla het gruispaadje richting top in maar moet na een halfuurtje omkeren omdat een te steil sneeuwveld de weg verspert. 's Avonds raadplegen we een digitale alpenflora: we weten dat je van genepy een heerlijke likeur kunt maken, maar van dit welriekende plantje, *Achillea nana* (duizendblad), kan dat helaas niet.

Bergstortingsgevaar

Na vier stralende zonnedagen is de lucht om zes uur 's morgens zwanger van regen. We zien dus af van het smalle hoogtepunt via Alpe dei Camosci en dalen af, terug naar Alpe Bettelmatt waar de wind ook vandaag weer kil waait. Het met bloemen omzoomde pad naar de Griespass zigzagt lekker langs de Rio del Gries omhoog. Het

↖ De 'brug' vlak bij Rifugio Margaroli.

← Rifugio Bim Se is top.

↓ *Achillea nana*, duizendblad.

weer verslechtert, op de onbeschutte pas staat een venijnige storm. Enkele berghellingen tussen de Griespass en de Nufenenpass zijn zo instabiel dat er een nieuw pad is aangelegd. Een aantal jaren geleden stortte daar onverwachts een stuk helling in. We lopen hoog boven de Griessee naar Mändeli, waar de gevarezone is. Het nieuwe pad begint bij een bord met uitleg over het bergstortingsgevaar en is met Zwitserse precisie aangelegd. Een wandelaarster zwoegt zwaarbepakt omhoog: "Ik hijg zo omdat het eerste stuk heel steil is", zegt ze verontschuldigend en hijgt verder bergop. Wij glibberen dalwaarts op het nagelnieuwe pad waaraan met een mini-graafmachientje de laatste verbeteringen worden aangebracht. Het begint te regenen en zo eindigt de magnifieke TB nogal nat, precies zoals hij begonnen is. ■

→ Geen stress op de Tour Blinnenhorn. Foto: Marcia van Bijnen

BERGWIJZER

De Tour Blinnenhorn loopt van het Zwitserse Obergoms (kanton Valais) door het Landschapspark Binnental naar de Albrunpass/Bochetta d'Arbola, de grens met Italië. Vervolgens wandel je door het noordelijkste puntje van het Parco Naturale Vegliadevero en daarna met een wijde boog noordwaarts naar de Nufenenpass en terug naar Obergoms. Als de sneeuw verdwenen is, kun je de Blinnenhorn/Corno Cieco (3374 m) opwandelen.

BESTE PERIODE

Juli-half september. In een sneeuwrijk jaar kan er tot ver in juli nog (te) veel sneeuw op de Blinnenhorn liggen.

VERVOER

Obergoms is goed ontsloten door trein en bus. Postbus naar Ernen en Binn. Bus Alpin (reserveren!) Binn – Fäld – Brunnebiel (www.bussalpin.ch).

DE ROUTE

Er is geen gidsje van deze zevendaagse route, alles staat op internet (www.tourblinnenhorn.ch). Enkele etappes zijn zeer lang. Er zijn kortere varianten mogelijk. Het aantal hutten is groot, m.n. in Italië, dus je kunt deze wandeling, net als wij, ook heel relaxt doen. Wij liepen etappe 2 t/m 5 en een deel van etappe 6.

- **Dag 1:** Ernen (1196 m) – Hockmatta (1198 m) – Binn (1421 m); 4 uur, ↑ ca. 850 m, ↓ ca. 700 m, T2.
- **Dag 2:** Binn (1421 m) – Fäld (1547 m) – Binnthalhütte (2265 m); 4 uur, ↑ ca. 850 m, T2.
- **Dag 3:** Binnthalhütte (2265 m) – Albrunpass (2408 m) – Scatta Minoia (2599 m) – Rifugio Margaroli (2194 m); 3½ uur, ↑ ca. 650 m, ↓ ca. 750 m, T3.
- **Dag 4:** Rif. Margaroli (2194 m) – Passo di Nefelgiù – Rifugio Bim Se (1743 m); 3½ uur, ↑ ca. 500 m, ↓ ca. 950 m, T3.
- **Dag 5:** Rif. Bim Se (1743 m) – Rif. Città di Busto (2482 m); 2 uur, ↑ ca. 740 m, T2.

- **Dag 6:** Rif. Città di Busto (2482 m) – Rif. Claudio è Bruno (2708 m) – tot halverwege Blinnenhorn (3374 m) – Rif. Città di Busto (2482 m); 4¼ uur, ↑ ↓ ca. 660 m, T2 (Blinnenhorn T3+).
- **Dag 7:** Rif. Città di Busto (2482 m) – Griespass (2462 m) – Ladstafel (1925 m); 3¼ uur, ↑ ca. 350 m, ↓ ca. 910 m, T3.

SLAPEN

- Hotels, Berghäuser, B&B, camping bij Binn (www.landschapspark-binnental.ch).
- Binnthalhütte (cabane-binnental.ch).
- Rifugio Margaroli (www.rifugiomargaroli.it).
- Rifugio Bim Se (bimse.altervista.org).
- Rifugio Città di Busto (www.rifugiocittadibusto.it).
- Rifugio Claudio è Bruno (www.rifugi-omg.org; de site is ingewikkeld); (+39)3479058659.

KAARTEN

- *Wanderkarte Binnental – Vegliadevero*, Rotten Verlag (grootste deel route), 1:25.000.
- *Swisstopo*, LKS 1250 Ulrichen, 1:25.000.

MEER WETEN?

- www.MySwitzerland.com – 00800 100 200 30 (ook voor boekingen)
- www.swiss.com – SWISS vliegt dagelijks 4x p.d. naar Zürich, dan met trein naar Obergoms
- www.MySwitzerland.com/rail
- www.wallis.ch
- www.landschapspark-binnental.ch

➡ Voor een uitgebreidere beschrijving zie: Bergwijzer.nl/magazine/2020-1